

CIASNOŚĆ (24) *sb f*

a oraz o jasne (w tym w a 2 r. błędne znakowanie).

sg *N* ciasność (8). ◇ *G* ciasności (5). ◇ *A* ciasność (2). ◇ *I* ciasnością (1). ◇ *pl N* ciasności (1). ◇ *A* ciasności (2). ◇ *I* ciasnościami (1). ◇ *L* ciasnościach (4); -ach (3), -äch (1); -ach *BielKron*; -ach: -äch *StryjKron* (2 : 1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Wąskość, brak miejsca; angustia Mącz, Cn; contractio Mącz; angustum, coarctatio Cn* (10) : Taka ciałość yeft że fie ledwey yeden wóz w mieścić może. *Mącz* 217a, 461c.

ciasność czego (6): *FalZioł* V 17a, 34; á to dla ciałości wrot ktorými płód wychodzi *GlabGad* Pv; *BielKron* 272; *Angustiae viarum*, Ciałości dróg. *Mącz* 10a; ktore [słowa] iáko fię rozumieią znaczyłem támże przy tekście ná kráiu/ ále iż fię tám niektore przypifki prze ciałość kráioiw niemogły z łtawic/ przetołmy ie tu ná końcu przyftáwili. *BudNT* Ff6.

Przen: Egoizm (1) : ktora fię nie dopuści ciałością fercá ludzkiego ográniczyć *ReszList* 155.

a. *Obcisłość (o odzieży)* (1) : Efod było odzienie zwierchnie/ ktore tak po Ebreyfku od ciałości álbo od opáfania zowá *BudBib* I 43d *marg.*

2. *Miejsce wąskie, ściśnione naturalnymi granicami* (9) :

a. *Cieśnina [tylko w pl]* (5) : v Konftántmopolim morze fcieńniło fie wielkimi ciałościami [...] á thy ciałości zowá *Bosforus BielKron* 273v.

Wyrażenie: »ciasności morza, morskie« (2 : 1): á dwa zamki ná brzegách przeciwko łobie położone zowá po Turecku Bogázáflar/ tho ieft zamki w ciałościach morfkich. *BielKron* 274; gdzie Hercules flupy dwa w ciałościach morzá/ ktore Hifpanią od Mauritaniey y Afriki dzielá/ poftáwił. *StryjKron* 16, 71.

b. *Przesmyk, międzymorze; isthmus Mącz* (1) : Terra oblonga et angusta inter duo maria, isthmus dicitur, Ścianki álbo ciałość ziemie miedzy dwiema morzoma yáko w Peloponezie *Mącz* 175c.

c. *Przełęcz, wqwóz; pylae Calep* (2) : Pylae – Wrota albo cziałończ miedzi gorami. *Calep* 879b.

Wyrażenie: »ciasności gorne« (1): A tych Stilico poráził w ciałościach gornych *StryjKron* 36.

d. *Gąszcz, ostępy* (1) :

Wyrażenie: »ciasności leśne« (1): dogonił ich Kontor Brandenburfki w ciałościach leśnych *StryjKron* 375.

3. *Niebezpieczeństwo, opresja; angustia PolAnt; tribulatio Vulg* (1) : Ściałości wzywałem Bogá *BudBib* Ps 117/5.

4. *Zestawienie:* »ciasność w piersiach« = *astma Murm, BartBydg* (2) : *Murm* 74; *Asthma*, *dichavicza*, *cyasnoszcz* w pyrsyach *BartBydg* 15.

5. [Ścisłość, rygorystyczność: Wprawdzie iż im Pan Bog [...] święcenie Soboty włożył y nápił: y kto iey nie czcił/ á tylo drwá ná ogień zbierać chciał/ tego kámonować kazał. Iednak ciałość oná święcenia/ ná łzkodę fię ludzką [...] nie ściągála. *SkarKaz* 389 (*Linde*).]

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (2) : *Mącz* 10a; *Angustia* – Cziałończ, vcisk. *Calep* 70b.

Synonimy: **1.** *wąskość*; **2.** *c. wqwoz, wrota*; **3.** *niebezpieczeństwo, niebezpieczność, ucisk*; **4.** *dychawica*.

Cf **CIEŚNINA, CIEŚŃ**

